

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ТВОРІ «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ»

Чернецька І. П.

зр. АУП-47

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Наук. керівник – асистент Дзюбановська І. В.*

Фразеологічні одиниці є важливою складовою будь-якої мови, оскільки вони відображають національну ментальність та культурні особливості народу, який ними користується. Це підкреслює важливість фразеологізмів у вивченні та розумінні культурної спадщини. Фразеологізми, як мовні одиниці, виконують не лише номінативну функцію, а й впливають на читача, викликаючи в них певну емоційно-образну реакцію. Фразеологізми мають різноманітну природу та різну ступінь граматичної сталості. Деякі фразеологізми можуть бути замінені синонімами або змінені, тоді як інші – це стійкі вислови, які не підлягають заміні чи зміні.

Основними дослідниками у цій сфері є В. Л. Архангельський, П. С. Дудик, Ш. Баллі, Дж. Сейдл, В. МакМорді, А. Балінт, А. Маккай, та Ч. Фернандо.

Передача при перекладі фразеологічних одиниць – дуже важке завдання. Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічних одиниць, які перекладач повинен зуміти передати їх значення, яскравість і виразність. Так фразеологічні одиниці широко використовуються в літературі всіх стилів, тому грамотний перекладач не повинен допускати неточностей у перекладі того чи іншого фразеологізму. Без знання фразеології неможливо оцінити яскравість і виразність мови, зрозуміти жарт, гру слів, а іноді просто і сенс всього висловлювання.

Переклад фразеологізмів є складним завданням для перекладача, оскільки ці вирази мають специфічний характер і не можуть бути перекладені дослівно. Це вимагає від перекладача розуміння культурних та мовних контекстів обох мов, які він використовує для перекладу.

У творі «Великий Гетсбі» Френсіса Скотта Фіцджеральда використовуються багато фразеологічних одиниць, що створюють особливу атмосферу та реалістичність діалогів персонажів. Ці фразеологізми допомагають читачам краще зрозуміти характери персонажів та епоху, в яку вони вписані.

У ході дослідження виявлено, що більшість фразеологізмів у романі є фразеологічними поєднаннями, і це спрощує їх переклад. Однак існують складні фразеологічні зрощення, які становлять більші труднощі для перекладачів.

Вибір адекватного способу перекладу фразеологічної одиниці залежить від складності їх семантичної структури, образного характеру, національно-культурної специфіки його значення. Основними способами передачі англійських фразеологізмів засобами української мов є їх еквівалентний і аналоговий, описовий переклад, а також калькування.

Відносний фразеологічний еквівалент або фразеологічний аналог – це такі міжмовні фразеологічні відповідники, які є однаковими за змістом, стилістичною характеристикою, але відрізняються лексичним наповненням і граматичною структурою. Найяскравіші приклади успішного застосування еквівалентну та фразеологічного аналога.

«**To hit the nail on the head**» – «Влучити в яблучко». Цей переклад передає значення фразеологізму, який означає точно, акуратно сказати або зробити щось правильне або влучне.

«*Go to pieces*» – сильно засмутитися, втратити над собою контроль, вийти з ладу, збанкрутувати, вилетіти в трубу, тріщати по всіх швах. Ця фразеологічна єдність розкриває «персоналістичні» цінності в опозиції.

«*A fool's paradise*» – був перекладений як «рай для дурнів». Він передає емоційне забарвлення й висловлює розчарування та розуміння неправдивості цього стану. Переклад є вдалим та передає основний смисл фразеологізму.

Описовий переклад фразеологізмів – це один з методів перекладу, який використовується для передачі сенсу фразеологічних виразів із однієї мови на іншу без використання їхніх прямих еквівалентів або аналогів. В цьому методі перекладач користується різними словами та фразами, щоб відтворити значення та образність фразеологічного виразу, а не перекладає його дослівно.

«*Have an affair with*» – у романі фразеологізм перекладено «*Мати роман з*». В українському перекладі цей вираз передає ту ж семантику і використовується для передачі того ж значення в контексті роману «Великий Гетсбі».

Для збереження образності в перекладі фразеологізмів, які не мають аналогів або еквівалентів у рідній мові, можна використовувати дослівну передачу образу з іншомовної фразеології. Цей метод можна застосовувати, якщо отриманий вираз після калькування легко сприймається українським читачем і не порушує загальноприйняті норми української мови.

«*Wolf in the sheep's clothing*» – вовк у овечій шкурі (небезпечна людина, яка прагне здаватися невинною). Переклад є вдалим, тому що він передає теж значення що в романі.

Також варто зазначити що багато фразеологізмів містять у собі власні назви та імена, які зрозумілі тільки носіям мови та потребують додатково пояснення перекладача. При перекладі фразеологічних одиниць з англійської мови на українську перекладач має великий спектр відповідних лексикографічних джерел, та попри те інколи є недостатня кількість відповідників компаративної фразеології української та англійської мов.

Фразеологізми є складним мовним явищем, яке потребує комплексного вивчення із залученням інших наук, таких як лексикологія, стилістика, граматики та історія мови.

Наше дослідження показало, що переклад фразеологічних одиниць у творі «Великий Гетсбі» – це складний процес, який вимагає не лише вміння відтворювати мовний зміст, але й розуміння контексту, культурного спадку та стилю автора. Тільки такий підхід дозволить зберегти автентичність та цінність цього літературного шедевра в перекладі.

Література:

1.Алефіренко М. В. Теоретичні питання фразеології / М. В. Алефіренко. – Харків: Вища шк., 1987. – 136 с.

2.Блашків О.В., Ковальчук Л. О. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ / О.В. Блашків, Л. О. Ковальчук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство) : збірник наукових праць. – Вінниця : ТОВ "фірма Планер", 2014. Вип. 20. с. 209–2013.

3.Черней, Д. В. Труднощі та способи перекладу англійських фразеологізмів [Текст] / Д.В. Черней, В. Д. Бялик // Закарпатські філологічні студії. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2019. Т. 1. Вип. 10. С. 138-141.

4.The Great Gatsby by F. Scott Fitzgerald [Електронний ресурс]. Режим доступу: // http://ebooks.adelaide.edu.au/f/fitzgerald/f_scott/gatsby/ (дата звернення: 26.03.2023)

5.Фіцджеральд Ф. Скотт. Великий Гетсбі./ Фіцджеральд Ф. Скотт; [пер. З англ. М.М. Пінчевський]. Київ.: Дніпро, 1982.